



Docentenhandleiding

Experimenteer als een kunstenaar

Museumles PO voor groep 5-8

Het maken van een kunstwerk is heel persoonlijk. Niet alleen wat je maakt, maar ook hoe je iets maakt. In deze museumles bekijk je het artistieke proces van beeldhouwers. Je leert over verschillende materialen en technieken door er zelf mee te experimenteren. Een beeld kun je hakken uit steen, snijden uit hout of juist gieten in brons of gips. Tijdens de rondleiding mag je deze materialen voelen, ruiken én bewerken! In de workshop maak je zelf een kunstwerk in gips. Door een mal te maken leer je ruimtelijk denken en ontdek je dat holle vormen bol worden en bolle vormen hol. Experimenteer als een kunstenaar!

Doelgroep: groep 5-8

Periode: oktober t/m juni

Duur: 120 minuten

Max. aantal leerlingen per activiteit: 30

Min. aantal leerlingen: 17

Prijs: € 7,50 per leerling

Begeleiders: gratis (bij voorkeur 1 begeleider per 10 leerlingen)

Reserveren: educatie@beeldenaanzee.nl of 070-358 58 57

Museum Beelden aan Zee

Museum Beelden aan Zee werd in 1994 door het echtpaar Scholten-Miltenburg opgericht. Theo en Lida Scholten verzamelden moderne en hedendaagse Nederlandse en internationale beeldhouwkunst met als thema “de mens” en wilden hun verzameling met anderen delen. Hun particuliere museum was het eerste in Nederland dat zich uitsluitend richtte op beeldhouwkunst. Architect Wim Quist ontwierp het spectaculaire gebouw dat ingegraven ligt in de duinen, zodat je het van de buitenkant nauwelijks kunt zien. Des te groter is de verrassing wanneer je binnen bent! Er valt van alles te bekijken: de Grote Zaal met het glazen dak waar wisselende tentoonstellingen te zien zijn en de Zuidzaal waar vaak werken uit de eigen collectie staan. Op de buitenterrassen kan je genieten van grote beelden én van het prachtige uitzicht op zee! Bijzonder is ook de Gipsotheek, waar meer dan duizend gipsmodellen te bewonderen zijn. Veel beeldhouwers maakten hun ontwerp eerst in gips om het daarna te gieten of te hakken. Hier kan je bekijken hoe zo’n ontwerp tot stand komt. Tot slot is er het Atelier, een interactieve educatieruimte waar je ziet en ervaart hoe beelden worden gemaakt. In het Atelier kun je zelf aan de slag gaan, tijdens een geboekte workshop of in je vrije tijd.

Doelstellingen museumlessen

Het museum biedt educatieve programma’s voor alle kinderen in het basisonderwijs. Elke museumles is erop gericht de nieuwsgierigheid van kinderen te prikkelen, hun creativiteit te stimuleren en hen enthousiast te maken voor kunst. Alle programma’s zijn interactief en bestaan uit een luister-, kijk- en doe-deel. De museumlessen vallen onder *Sensory Sculpture*, een educatief programma van museum Beelden aan Zee waarbij alle zintuigen worden geprikkeld. De lessen sluiten aan op de kerndoelen van het onderwijs en de leerlijnen van Cultuuronderwijs op zijn Haags (COH).

Lesdoelen *Experimenteer als een kunstenaar*

De leerling:

- Maakt kennis met diverse beeldhouwmaterialen en -technieken (o.a. gips, hout, steen).
- Ontwerpt een persoonlijk kunstwerk (reliëf) in gips.
- Leert ruimtelijk denken door het werken met holle en bolle vormen, en het werken in spiegelbeeld.
- Leert alle zintuigen prikkelen.

Aansluiting bij kerndoelen Kunstzinnige oriëntatie

- **Kerndoel 54** De leerlingen leren beelden, muziek, taal, spel en beweging te gebruiken, om er gevoelens en ervaringen mee uit te drukken en om er mee te communiceren.
- **Kerndoel 55** De leerlingen leren op eigen werk en dat van anderen te reflecteren.
- **Kerndoel 56** De leerlingen verwerven enige kennis over, en krijgen waardering voor, aspecten van cultureel erfgoed.

Aansluiting op COH-projecten (Cultuuronderwijs op zijn Haags)

Zo ben ik De leerlingen worden bewust gemaakt van het feit dat familie en omgeving invloed hebben op hun identiteit. Waar voelen de leerlingen zich thuis, bij wie horen ze? Bij familie, klasgenootjes, de voetbalclub of een geloofsgemeenschap? De leerlingen leren deze ervaringen te verbeelden met gebruik van verschillende beeldaspecten, materialen en technieken. <https://www.cultuurschakel.nl/schooltijd/coh-projecten/project-zo-ben-ik/>

Even voorstellen: Kun je aan iemand zien hoe iemand is? Zegt uiterlijk iets over je karakter? Kun je met een bepaalde stijl laten zien wie je bent of zou willen zijn? Dit soort vragen zijn de basis voor het onderzoek dat de leerlingen doen. De leerlingen verbeelden hun onderzoeksresultaten op verschillende manieren en met eigen werk. Ze leren hierbij beeldende begrippen en bekijken voorbeelden uit de beeldende kunst.
<https://www.cultuurschakel.nl/schooltijd/coh-projecten/project-even-voorstellen/>

Museumles Experimenteer als een kunstenaar

De les is geschikt voor kinderen uit groep 5 tot en met 8. Het programma bestaat uit een interactieve rondleiding door de vaste collectie en de tentoonstelling in de Grote Zaal, en een workshop in het Atelier.

Opzet van de museumles

- Ontvangst en inleiding
Nadat de jassen en tassen zijn opgeborgen worden de leerlingen meegenomen naar het Atelier. Hier kun je zien en ervaren hoe een beeld wordt gemaakt. Het Atelier zit in de Gipsotheek waar 1000 gipsen staan opgesteld en achterin zit de workshopsruimte.
- Creatieve workshop gips deel 1
De leerlingen gaan zelf aan de slag. In klei maken ze een mal voor een reliëf. Een reliëf heeft een driedimensionale voorkant en een platte achterkant. In de workshop leren de kinderen dat holle vormen in de mal bol worden in het reliëf en andersom: bolle vormen in de mal worden hol in het reliëf. Het wordt een persoonlijk kunstwerk: de leerlingen verbeelden iets dat te maken heeft met hun identiteit. Als de mal klaar is gieten de leerlingen er gips in.
- Rondleiding in de zaal
Tijdens het drogen van het gips krijgen de leerlingen een rondleiding door het museum, waarbij materialen en technieken van beeldhouwkunst centraal staan. Er staan materiaalkarren opgesteld bij diverse beelden (hout, steen, diverse materialen). De leerlingen worden aan het werk gezet (iets in hout gutsen of in graniet hakken) en moeten hun zintuigen inzetten. Hoe ziet het eruit? Hoe voelt het materiaal en het uitvoeren van de techniek? Hoe ruikt het materiaal?
- Creatieve workshop gips deel 2
Na de rondleiding gaat de groep terug naar de Gipsotheek en wordt de mal verwijderd. Te zien is hoe holle vormen bol zijn geworden en bolle vormen hol. Vaak levert het verrassende resultaten op.
- Reflectie en afsluiten
Tot slot wordt besproken welke keuzes de leerlingen gemaakt hebben bij het maken van hun reliëf. Welk verhaal hebben ze verbeeld en wat zijn belangrijk elementen in hun werk? De leerlingen nemen hun kunstwerk mee naar school.

Verwerkingsopdracht op school

De opdracht 'Wat een figuur' uit het COH-project 'Zo ben ik' sluit naadloos aan op deze les. De leerlingen maken in deze opdracht een mobile. Het gemaakte gipsen reliëf kan aan de mobile gehangen worden. Zie hiervoor: <https://www.cultuurschakel.nl/schooltijd/coh-projecten/project-zo-ben-ik/>.

Het Klokhuis maakte een aflevering over marmer. Marmer is een van de duurste materialen ter wereld. Miljoenen jaren geleden is het ontstaan op de bodem van de oceaan. In Carrara, Italië, ziet Bart met eigen ogen hoe het uit de bergen wordt gehaald. In een atelier laten kunstenaars zien hoe ze het marmer bewerken met de technieken die Michelangelo ook al gebruikte.

Het programma is terug te kijken via: <https://www.hetklokhuis.nl/tv-uitzending/4480/Marmer>.

In samenwerking met het kinderkunsttijdschrift DADA maakte museum Beelden aan Zee een boekje over Niki de Saint Phalle. Het staat vol met interessante verhalen over deze bijzonder kunstenares, leuke weetjes en creatieve opdrachten waarmee je eenvoudig op school aan de slag kunt met gips en papier-maché. Het boekje is verkrijgbaar in de museumwinkel van museum Beelden aan Zee en via de webshop:

<https://www.museumwinkelbeeldenaanzee.nl/a-60085505/publicaties-catalogi/dada-kinder-catalogus-niki-de-saint-phalle/>